

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Paper-II ECONOMICS

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature) .....

(In figures as in Admit Card)

(Name) .....

Seat No. ....

2. (Signature) .....

(In words)

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

AUG - 11215

Time Allowed : 1¼ Hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 24

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **50** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काढा/निळ करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅल्क्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

AUG - 11215/II

Economics
Paper II
अर्थशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

<p>1. In case of positive cross-elasticity, price consumption curve would be :</p> <p>(A) Upward sloping</p> <p>(B) Downward sloping</p> <p>(C) Horizontal straight line</p> <p>(D) Vertical straight line</p> <p>2. Monetary policy will be more effective in Keynesian macro-economic equilibrium if speculative demand for money responds :</p> <p>(A) Weakly to change in interest rate</p> <p>(B) Strongly to change in interest rate</p> <p>(C) Does not respond at all to interest rate</p> <p>(D) Only when interest rate is above a threshold level</p>	<p>1. धन छेदक लवचिकता असताना किंमत उपभोग वक्र ..... असेल.</p> <p>(A) ऊर्ध्व दिशेने चढत जाणारा</p> <p>(B) खालच्या दिशेने उतरत जाणारा</p> <p>(C) क्षितिजसमान्तर सरळ रेषा</p> <p>(D) क्षितिजलंब सरळ रेषा</p> <p>2. केन्सप्रणीत समग्र आर्थिक समतोलात मौद्रिक धोरण अधिक प्रभावी असेल जर पैशाची परिकल्पना मागणीचा प्रतिसाद ..... .</p> <p>(A) व्याजदरातील बदलाचा क्षीण प्रतिसाद असेल तर</p> <p>(B) व्याजदरातील बदलाचा प्रभावी प्रतिसाद असेल तर</p> <p>(C) व्याजदरातील बदलाला कोणताही प्रतिसाद नसेल तर</p> <p>(D) फक्त जेव्हा व्याज दर उंबरठा पातळीपेक्षा जास्त असेल तर</p>
--	--

3. Real burden of tax is equal to :
- (A) Disutility in parting with purchasing power
- (B) The amount of money paid as tax
- (C) The amount of tax as proportion of income
- (D) Increase in disposable income
4. The income elasticity of demand for imports is equal to :
- (A) The marginal propensity to import
- (B) The average propensity to import
- (C) The marginal propensity to import divided by the average propensity to import
- (D) The average propensity to import minus the average propensity to export

3. वास्तव करभार ..... असतो.
- (A) क्रयशक्ती गमावल्यामुळे उद्भवणाऱ्या ऋण उपयोगितएवढा
- (B) कराच्या रूपात अदा केलेल्या रकमेएवढा
- (C) उत्पन्नाच्या प्रमाणात द्याव्या लागणाऱ्या कराच्या रकमेएवढा
- (D) विनियोग्य उत्पन्नातील वाढीएवढा
4. आयात वस्तूंच्या मागणीची उत्पन्न लवचिकता ..... इतकी असते.
- (A) सीमान्त आयात प्रवृत्ती
- (B) सरासरी आयात प्रवृत्ती
- (C) सीमान्त आयात प्रवृत्ती भागिले सरासरी आयात प्रवृत्ती
- (D) सरासरी आयात प्रवृत्ती वजा सरासरी निर्यात प्रवृत्ती

5. Which sector contributes the highest share in gross domestic savings at present ?

- (A) Public sector
- (B) Government sector
- (C) Private corporate sector
- (D) Domestic sector

6. According to Marx, main source of capital accumulation under capitalism is :

- (A) Constant capital
- (B) Variable capital
- (C) Savings by the workers
- (D) Savings by the farmers

7. Arithmetic Mean of deviations is :

- (A) 1
- (B) -1
- (C) 0
- (D) ∞

5. सध्या स्थूल देशांतर्गत बचतीमध्ये सर्वाधिक वाटा ..... आहे.

- (A) सार्वजनिक क्षेत्राचा
- (B) सरकारी क्षेत्राचा
- (C) खाजगी कॉर्पोरेट क्षेत्राचा
- (D) देशांतर्गत क्षेत्राचा

6. मार्क्सच्या विवेचनानुसार भांडवलशाहीमध्ये भांडवल संचयाचा मुख्य स्रोत म्हणजे :

- (A) स्थिर भांडवल
- (B) बदलते भांडवल
- (C) कामगारांच्या बचती
- (D) शेतकऱ्यांच्या बचती

7. विचलनाचे गणितीय मध्य हे आहे :

- (A) 1
- (B) -1
- (C) 0
- (D) ∞

8. Differential attitude to risk of individuals plays an important role in ..... (A) Transaction demand for money (B) Quantity theory of money (C) Precautionary demand for money (D) Portfolio choice theory of money 9. Which of the following is <i>not</i> an objective of the National Food Security Mission ? (A) Sustainable increase in production of rice, wheat and pulses (B) Restoring soil fertility and productivity at individual farm level (C) Promoting use of bio-pesticides and organic fertilizers (D) Creation of employment opportunities	8. जोखिमीबाबत व्यक्तींचा भिन्नत्वनिदर्शक दृष्टिकोन ..... मध्ये महत्त्वाची भूमिका पार पाडतो. (A) पैशाची व्यवहारासाठीची मागणी (B) चलन संख्यामान सिद्धांता (C) पैशाची सावधगिरीची मागणी (D) पैशाची गुंतवणूक पटाकरिता मागणी 9. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षितता मोहीमेचे खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट नाही ? (A) तांदूळ, गहू आणि कडधान्यांच्या उत्पादनात निरंतर वाढ (B) वैयक्तिक कृषी पातळीवर जमिनीची सुपीकता आणि उत्पादकता टिकवणे (C) जैव कीटकनाशकांच्या आणि सेंद्रीय खतांच्या वापराला प्रोत्साहन देणे (D) रोजगार संधी निर्माण करणे

10. Bhandari Committee was related to .....

- (A) The entry of private units in telecommunication sector
- (B) The reorganization of Railway zones
- (C) The reconstruction of RRBs
- (D) The reforms in oil sector

11. Which one of the following is the *correct* cause of demographic dividend in India ?

- (A) Falling dependency ratio
- (B) Increasing urbanization process
- (C) Increasing dependency ratio
- (D) Falling birth and death rates

12. Who among the following economists, developed the 'Theory of Circular Causation' ?

- (A) G. Myrdal
- (B) R. Nurkse
- (C) J.R. Hicks
- (D) J. Robinson

10. भंडारी समिती ..... या विषयासाठी नेमण्यात आली होती.

- (A) दूरसंचार क्षेत्रामध्ये खाजगी कंपन्यांचा प्रवेश
- (B) रेल्वे विभागांचे पुनःसंघटन
- (C) क्षेत्रीय ग्रामीण बँकांची पुनर्रचना
- (D) तेल क्षेत्रातील सुधारणा

11. भारतातील लोकसंख्या लाभांशाचे खालीलपैकी कोणते **योग्य** कारण आहे ?

- (A) घटता अवलंबित्व दर
- (B) वाढती नागरीकरण प्रक्रिया
- (C) वाढता अवलंबित्व दर
- (D) घटता जन्म आणि मृत्यू दर

12. खालीलपैकी कोणत्या अर्थतज्ञाने चक्रीय कारणवाद सिद्धांत मांडला आहे ?

- (A) जी. मिर्दाल
- (B) आर. नर्कसे
- (C) जे.आर. हिक्स
- (D) जे. रॉबिन्सन

13. Who was the Chairman of the Commission on Centre-State Relations ?

- (A) Justice R.S. Sarkaria
- (B) K.N. Raj
- (C) L.K. Jha
- (D) Wanchoo

14. The marginal propensity to import is defined as :

- (A) $\frac{\Delta M}{\Delta X}$
- (B) $\frac{\Delta X}{\Delta Y}$
- (C) $\frac{\Delta M}{Y}$
- (D) $\frac{\Delta M}{\Delta Y}$

15. Return to human capital is part of money demand function of :

- (A) Baumol
- (B) Tobin
- (C) Friedman
- (D) Keynes

13. केंद्र-राज्य संबंधावरील आयोगाचे अध्यक्ष कोण होते ?

- (A) न्यायमूर्ती आर.एस. सरकारिया
- (B) के.एन. राज
- (C) एल.के. झा
- (D) वान्छू

14. सीमान्त आयात प्रवृत्ती कोणत्या सूत्राने मोजली जाते ?

- (A) $\frac{\Delta M}{\Delta X}$
- (B) $\frac{\Delta X}{\Delta Y}$
- (C) $\frac{\Delta M}{Y}$
- (D) $\frac{\Delta M}{\Delta Y}$

15. .... अर्थतज्ञाच्या पैसा मागणी फलनाचा मानवी संसाधनावरील परतावा हा एक भाग आहे.

- (A) बॉमल
- (B) टोबिन
- (C) फ्रीडमन
- (D) केन्स

16. The area which lies under the demand curve for a given good measures : (A) Marginal utility (B) Total utility (C) Disutility (D) Marginal cost of production 17. Keynes's speculative demand for money suggests that if everybody expects price of bond to rise tomorrow, then speculative demand for money curve will be : (A) Perfectly inelastic (B) Unit elastic (C) Perfectly elastic (D) Vertical 18. If the consumption function is given by $C = 20 + \frac{3}{4}Y$, then the value of multiplier will be..... (A) $\frac{4}{3}$ (B) $\frac{1}{4}$ (C) 4 (D) 5	16. एखाद्या वस्तूच्या मागणी वक्राखालील क्षेत्र ..... दर्शविते. (A) सीमान्त उपयोगिता (B) एकूण उपयोगिता (C) अनुपयोगिता (D) उत्पादनाचा सीमांत खर्च 17. केन्सच्या मते सट्टेबाजीच्या हेतूने केलेली पैशाची मागणी असे सूचित करते की जर प्रत्येक जण रोख्याची किंमत उद्या वाढेल अशी अपेक्षा करू लागला तर पैशाच्या सट्टेबाजीच्या हेतूने केलेल्या मागणीचा वक्र ..... असेल. (A) पूर्ण अलवचिक (B) एकक लवचिक (C) पूर्ण लवचिक (D) क्षितिजलंब 18. जर $C = 20 + \frac{3}{4}Y$, या समीकरणाने उपभोग फलन दाखवले जात असेल तर गुणक ..... असेल. (A) $\frac{4}{3}$ (B) $\frac{1}{4}$ (C) 4 (D) 5

19. Which one of the market forms is associated with kinked demand curve faced by a firm ? (A) Monopoly (B) Perfect competition (C) Oligopoly (D) Monopolistic competition 20. In Keynesian consumption function, the property shows : (A) $MPC = APC$ (B) $MPC < APC$ (C) $MPC > APC$ (D) $APC = \text{zero}$ 21. At present, the number of recognized central trade union is 12. Which of the following trade unions continues to be largest among all 12 trade unions in India ? (A) Hind Mazdoor Sabha (HMS) (B) Centre for Indian Trade Unions (CITU) (C) All India Trade Union Congress (AITUC) (D) Bhartiya Mazdoor Sangh (BMS)	19. कोणत्या बाजार प्रकारात उत्पादनसंस्थेला बाकदार मागणी वक्र अनुभवास येतो ? (A) मक्तेदारी (B) पूर्ण स्पर्धा (C) अल्पजनाधिकार (D) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा 20. केन्सप्रणीत उपभोग फलनात कोणता गुणधर्म दर्शवितो ? (A) सीमान्त उपभोग प्रवृत्ती = सरासरी उपभोग प्रवृत्ती (B) सीमान्त उपभोग प्रवृत्ती < सरासरी उपभोग प्रवृत्ती (C) सीमान्त उपभोग प्रवृत्ती > सरासरी उपभोग प्रवृत्ती (D) सरासरी उपभोग प्रवृत्ती = शून्य 21. सध्या 12 केंद्रीय मान्यताप्राप्त कामगार संघटना आहेत. भारतातील त्या 12 पैकी कोणती सर्वात मोठी आहे ? (A) हिंद मजदूर सभा (HMS) (B) सेंटर फॉर इंडियन ट्रेड युनियन्स (CITU) (C) ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेस (AITUC) (D) भारतीय मजदूर संघ (BMS)

22. The sum of 50 observations is 500, the sum of squares of observations is 6000 and their median is 12. Then the coefficient of skewness will be :

- (A) -2.34
- (B) +3.34
- (C) -1.34
- (D) +2.34

23. The development process under capitalism has been described as 'Creative destruction' by :

- (A) Karl Marx
- (B) A.N. Hansen
- (C) R. Luxemburg
- (D) J. Schumpeter

24. If buoyancy coefficient of a tax is greater than unity, it indicates ..... in the tax structure.

- (A) Built in flexibility
- (B) Built in stability
- (C) Built in elasticity
- (D) Built in accountability

22. 50 निरीक्षणांची बेरीज 500 आहे, निरीक्षणांच्या बेरजेचा वर्ग 6000 आहे आणि त्यांची मध्यका 12 आहे. तर असममिततेचा गुणांक .....इतका असेल.

- (A) -2.34
- (B) +3.34
- (C) -1.34
- (D) +2.34

23. भांडवलशाही अंतर्गत विकासाची प्रक्रिया 'निर्माणक्षम विध्वंस' म्हणून कोणी नमूद केली ?

- (A) कार्ल मार्क्स
- (B) ए.एन. हॅन्सन
- (C) आर. लक्झमबर्ग
- (D) जे. शुम्पीटर

24. जर एखाद्या कराचा उद्वर्धनशीलता गुणांक एकपेक्षा जास्त असेल, तर त्यातून ..... सूचित होते.

- (A) अंतर्चित नम्यता
- (B) अंतर्चित स्थैर्य
- (C) अंतर्चित लवचिकता
- (D) अंतर्चित उत्तरदायित्व

25. The tariff that maximises a country's welfare is : (A) Prohibitive tariff (B) Effective tariff (C) Optimum tariff (D) Protective tariff	25. राष्ट्रचे महत्तम कल्याण करणारे प्रशुल्क कोणते ? (A) निर्बंधात्मक प्रशुल्क (B) प्रभावी प्रशुल्क (C) पर्याप्त प्रशुल्क (D) संरक्षक प्रशुल्क
26. In simple money multiplier formula, if deposits rise by 100 and the target increase in money supply is 500, cash reserve ratio should be ..... (A) 30% (B) 50% (C) 25% (D) 20%	26. साध्या पैशाच्या गुणकाच्या सूत्रानुसार ठेवी 100 ने वाढल्यास आणि पैशाच्या पुरवठ्यातील इष्टांक वाढ 500 एवढी झाल्यास, रोख राखीव गुणोत्तर ..... असेल पाहिजे. (A) 30% (B) 50% (C) 25% (D) 20%
27. Long-run normal price is that which is likely to prevail : (A) All the times (B) In market period (C) In short-run period (D) In long-run period	27. दीर्घकालीन सर्वसाधारण किंमत म्हणजे अशी किंमत जी ..... टिकण्याची शक्यता असते. (A) सर्वकाळ (B) बाजार कालावधीमध्ये (C) अल्पकाळ (D) दीर्घकाळ

28. Match the following and choose the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Inflation-unemployment trade off
(b) Portfolio balance approach
(c) Multiplier-accelerator interaction
(d) Quantity theory of money

List II

- (1) James Tobin
(2) A.W. Phillips
(3) Irving Fisher
(4) Paul Samuelson

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (1) (3) (2) (4)
(B) (2) (1) (3) (4)
(C) (1) (2) (4) (3)
(D) (2) (1) (4) (3)

28. जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतांकमधून उचित पर्याय निवडा :

सूची I

- (a) इन्फ्लेशन अनएम्प्लॉयमेंट ट्रेड ऑफ
(b) पोर्टफोलियो बॅलेन्स अप्रोच
(c) मल्टीप्लायर एक्सप्लेटर इंटरअॅक्शन
(d) क्वान्टीटी थ्योरी ऑफ मनी

सूची II

- (1) जेम्स टॉबीन
(2) ए.डब्ल्यू. फीलीप्स
(3) आयरविंग फीशर
(4) पॉल सॅम्युलसन

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (1) (3) (2) (4)
(B) (2) (1) (3) (4)
(C) (1) (2) (4) (3)
(D) (2) (1) (4) (3)

29. The cost assigned to factors of production that the firm neither hires nor purchases is called :

- (A) Social cost
- (B) Opportunity cost
- (C) Economic cost
- (D) Imputed cost

30. Under Lead Bank Scheme the lead bank were asked to adopt .....

- (A) Village
- (B) Town
- (C) District
- (D) State

31. If $\text{cov}(X, Y) = \sigma_X \sigma_Y$, then ' r ' will be equal to :

- (A) 1
- (B) 0
- (C) -1
- (D) ∞

29. उत्पादन घटकांवर केला जाणारा असा व्यय की जो एखादी उद्योगसंस्था उत्पादन घटक भाड्याने न घेता आणि विकतही न घेता करीत असते त्या व्ययाला ..... असे म्हणतात.

- (A) सामाजिक व्यय
- (B) संधीत्याग व्यय
- (C) आर्थिक व्यय
- (D) आरोपित व्यय

30. अग्रणी बँक योजनेनुसार, अग्रणी बँकेने .....दत्तक घेण्याची अपेक्षा होती.

- (A) खेडे
- (B) गाव
- (C) जिल्हा
- (D) राज्य

31. जर $\text{cov}(X, Y) = \sigma_X \sigma_Y$ असेल, तर ' r ' चे मूल्य एवढे असेल :

- (A) 1
- (B) 0
- (C) -1
- (D) ∞

32. Government's capital expenditure falls as a result of :

- (A) Primary deficit
- (B) Fiscal deficit
- (C) Budget deficit
- (D) Revenue deficit

33. Devaluation can improve the balance of payments only when the sum of elasticity of demand for imports and elasticity of demand for exports is :

- (A) Equal to one
- (B) Greater than one
- (C) Smaller than one
- (D) Zero

34. Classical investment theory advocates normally all of the following, *except* :

- (A) Perfect competition
- (B) Absence of externalities
- (C) A living wage
- (D) A state of general equilibrium

32. सरकारचा भांडवली खर्च ..... मुळे कमी होतो.

- (A) प्राथमिक तूट
- (B) वित्तीय तूट
- (C) अंदाजपत्रकीय तूट
- (D) महसूली तूट

33. अवमूल्यनामुळे व्यवहारतोलात तेव्हाच सुधारणा होऊ शकते जेव्हा आयात मागणीच्या आणि निर्यात मागणीच्या लवचिकतेची बेरीज ..... असते.

- (A) एक एवढी
- (B) एकापेक्षा जास्त
- (C) एकापेक्षा कमी
- (D) शून्य

34. सनातनपंथीय गुंतवणूक सिद्धांत सर्वसाधारणपणे खालीलपैकी कशाचा पुरस्कार करीत नाही ?

- (A) परिपूर्ण स्पर्धा
- (B) बाह्यतांचा अभाव
- (C) निर्वाह वेतन
- (D) सर्वसामान्य संतुलनाची स्थिती

35. In case money wage rate does not grow in proportion to inflation rate, the long-run Phillips curve will be :

- (A) Vertical
- (B) Horizontal
- (C) Steeper than short-run curve but not vertical
- (D) Flatter than short-run curve but not vertical

36. Normal profits are considered as :

- (A) Explicit costs
- (B) Implicit costs
- (C) Social costs
- (D) Private costs

35. जर मौद्रिक वेतन दर भाववाढीच्या दराच्या प्रमाणात वाढत नसेल, तर दीर्घकालीन फिलिप्स वक्र ..... असेल.

- (A) क्षितिजलंब
- (B) क्षितिजसमांतर
- (C) अल्पकालीन वक्रापेक्षा अधिक चढा परंतु क्षितिजलंब नसलेला
- (D) अल्पकालीन वक्रापेक्षा अधिक उथळ परंतु क्षितिजलंब नसलेला

36. साधारण नफा म्हणजे ..... मानला जातो.

- (A) व्यक्त खर्च
- (B) अव्यक्त खर्च
- (C) सामाजिक खर्च
- (D) खासगी खर्च

37. Which rural sector is *not* included in 'Bharat Nirman Yojana' ?

- (A) Irrigation
- (B) Water supply
- (C) Education
- (D) Telephone

38. Which one of the following economists stated that the advancement of international trade will have adversities to a developing country ?

- (A) Ricardo
- (B) Adam Smith
- (C) Karl Marx
- (D) R. Prebisch

37. 'भारत निर्माण योजने' मध्ये खालीलपैकी कोणते ग्रामीण क्षेत्र समाविष्ट नाही ?

- (A) जलसिंचन
- (B) पाणी पुरवठा
- (C) शिक्षण
- (D) दूरध्वनी

38. खालीलपैकी कोणत्या अर्थशास्त्रज्ञाने असे सांगितले की आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील वाढीमुळे विकसनशील देशांना प्रतिकूलतांचा अनुभव येईल ?

- (A) रिकार्डो
- (B) अँडम स्मिथ
- (C) कार्ल मार्क्स
- (D) आर. प्रेबिश

39. Upper turning point and lower turning point are used in the business cycle model of :

- (A) Hicks
- (B) Samuelson
- (C) Kaldor
- (D) Goodwin

40. For perfect complementarity between X and Y :

- (A) $MRTS_{XY}$ will be zero
- (B) $MRTS_{XY}$ and $MRTS_{YX}$ both will be zero
- (C) $MRTS_{XY}$ will be constant
- (D) $MRTS_{YX}$ will be constant

39. वरचा वळणबिंदू आणि खालचा वळणबिंदू यांचा उपभोग कोणत्या व्यापारचक्र प्रतिमानात केला आहे ?

- (A) हिक्स
- (B) सॅम्युलसन
- (C) काल्डोर
- (D) गुडवीन

40. क्ष आणि य मधील परिपूर्ण पूरकत्वासाठी :

- (A) $MRTS_{XY}$ शून्य असेल
- (B) $MRTS_{XY}$ आणि $MRTS_{YX}$ दोन्ही शून्य असतील
- (C) $MRTS_{XY}$ स्थिर असेल
- (D) $MRTS_{YX}$ स्थिर असेल

41. In simple Keynesian output determination model, to the right of equilibrium point we have :

- (A) Aggregate demand is more than aggregate supply
- (B) Aggregate demand is less than aggregate supply
- (C) Aggregate demand is constant
- (D) Aggregate supply is constant

42. The slope of price line is given by the .....

- (A) Taste and preferences of the consumer
- (B) Prices of both the commodities
- (C) Price of commodity X alone
- (D) Price of commodity Y alone

41. केन्सच्या उत्पादन निश्चितीच्या साध्या प्रतिमानात समतोलाच्या उजवीकडील बिंदूपाशी :

- (A) एकूण मागणी एकूण पुरवठ्यापेक्षा जास्त असते
- (B) एकूण मागणी एकूण पुरवठ्यापेक्षा कमी असते
- (C) एकूण मागणी स्थिर असते
- (D) एकूण पुरवठा स्थिर असतो

42. किंमत रेषेचा उतार ..... यामुळे मोजता येतो.

- (A) उपभोक्त्याच्या आवडी व पसंती
- (B) दोन्ही वस्तूंच्या किंमती
- (C) फक्त X वस्तूची किंमत
- (D) फक्त Y वस्तूची किंमत

43. Which state has maximum branches of public sector commercial banks at present ?

- (A) Uttar Pradesh
- (B) Maharashtra
- (C) Karnataka
- (D) Gujarat

44. Lorenz curve is a graphic method of studying :

- (A) Correlation
- (B) Index numbers
- (C) Averages
- (D) Dispersion

45. The concept of the 'reserve army of labour' is due to :

- (A) Karl Marx
- (B) David Ricardo
- (C) Adam Smith
- (D) J.S. Mill

43. सध्या ..... या राज्यात सार्वजनिक क्षेत्रातील व्यापारी बँकांच्या सर्वाधिक शाखा आहेत.

- (A) उत्तरप्रदेश
- (B) महाराष्ट्र
- (C) कर्नाटक
- (D) गुजरात

44. लॉरेन्झ वक्र ही ..... अभ्यासण्याची आलेख पद्धती आहे.

- (A) सहसंबंध
- (B) निर्देशांक
- (C) सरासरी
- (D) अपस्करण

45. कामगारांची राखीव सेना ही संकल्पना ..... यांनी मांडली.

- (A) कार्ल मार्क्स
- (B) डेव्हिड रिकार्डो
- (C) अँडम स्मिथ
- (D) जे.एस. मिल

46. A public good is :

- (A) A good that the public must pay for
- (B) Non-rival in consumption
- (C) More costly than a private good
- (D) Paid for by the government

47. Grants from the centre to the states under the recommendations of Finance Commission are known as :

- (A) Plan grants
- (B) Development assistance
- (C) Statutory grants
- (D) Discretionary grants

48. Which of the following is *true* in case of a positively skewed curve ?

- (A) mean has the lowest value
- (B) mode has the highest value
- (C) mean has the highest value
- (D) mode has a value more than median

46. सार्वजनिक वस्तू म्हणजे :

- (A) अशी वस्तू ज्यासाठी लोकांना किंमत मोजावी लागते
- (B) उपभोगातील अ-प्रतिस्पर्धात्मकता
- (C) खाजगी वस्तूपेक्षा जास्त महाग
- (D) सरकारकडून पुरविली जाते

47. वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार केंद्राकडून राज्यांना जी अनुदाने दिली जातात त्यांना ..... म्हटले जाते.

- (A) योजना अनुदाने
- (B) विकास सहाय्य
- (C) वैधानिक अनुदाने
- (D) स्वेच्छापूर्वक अनुदाने

48. धनात्मक असममित वक्राच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान लागू आहे ?

- (A) मध्याचे मूल्य न्यूनतम असते
- (B) बहुलकाचे मूल्य महत्तम असते
- (C) मध्याचे मूल्य महत्तम असते
- (D) बहुलकाचे मूल्य मध्यकेच्या मूल्यापेक्षा जास्त असते

49. The general equation of the budget constraint line is :

(A) $P_X Q_X + P_Y Q_Y = M$

(B) $P_X/M = Q_X$

(C) $P_X Q_X + Q_X = M$

(D) $P_X + Q_X = M$

50. Which of the following transactions is a debit in the Current Account ?

(A) The export of merchandise

(B) The export of services

(C) A gift to a foreigner

(D) A gift from a foreigner

49. अंदाजपत्रक मर्यादेच्या रेषेचे सर्वसाधारण समीकरण हे असते :

(A) $P_X Q_X + P_Y Q_Y = M$

(B) $P_X/M = Q_X$

(C) $P_X Q_X + Q_X = M$

(D) $P_X + Q_X = M$

50. खालीलपैकी कोणता व्यवहार चालू खात्याच्या नावेबाजूस लिहिला जाईल ?

(A) वस्तूंच्या निर्याती

(B) सेवांच्या निर्याती

(C) विदेशी व्यक्तीला दिलेली देणगी

(D) विदेशी व्यक्तीने दिलेली देणगी

AUG - 11215/II

ROUGH WORK

AUG - 11215/II

ROUGH WORK